

Bohoslužby v Hrabové 30.března 2018

Mk 15,20-41

Milé sestry, milí bratři, jaký pocit v nás vyvolá pohled na kříž? Co nám proběhne hlavou? Co všechno si s ním spojíme? Kříž je symbol, který mluví k nám i celé společnosti. Jak ale jeho mluvě rozumíme? Může se stát, že nám už také nedokáže říct nic? Jsou to jistě teoretické otázky, odpověď na ně však zasahuje svým způsobem do našeho každodenního života. I když to tak není vždy viditelné, kříž je v každém našem dni přítomen.

Odsouzení někoho na kříž byla docela velká událost. Odsouzenec procházel davy lidí, kteří možná s lítostí, možná s pohrdáním, sledovali, jak odsouzený nese sám svůj kříž na popraviště. I Ježíše tedy vedli takovými davy, nutili ho nést kříž, který byl symbolem jeho odsouzení. V tu chvíli ale dochází k zajímavé události. Ježíš zmožen náročným výsledkem a soudem pod křížem padá. Protože to průvod docela zdržovalo, tak vojáci nacházejí řešení. Berou jakéhosi venkovana, aby tento kříž vzal a nesl místo odsouzeného. Z pohledu vojáků asi běžná věc, z pohledu přihlížejících také. Z pohledu teologa se však jedná o důležitý okamžik. Kristův kříž je symbolem spásy, jeho utrpení je bojem, který přináší naše vykoupení. Ježíš nese tento nástroj odsouzení místo nás. Vyznáváme, že za nás je křížován. Když však kráčí na popraviště, jeho kříž má nést jakýsi Šimon z Kyrény. Můžeme v tom vidět vzkaz, že přeci jen i my na sobě neseme Ježíšův kříž. Ne jako nástroj našeho mučení, ale jako nástroj naší spoluúčasti v jeho utrpení. Nesení kříže tak ukazuje, že tento kříž musíme sami přijmout, nemůžeme zůstat jen diváky. Oběť, která se odehrává na kříži, není divadlem, které nás míjí, je dějem, který se nás týká, my do něj vstupujeme. To má dnes svůj praktický význam. Uličkou hanby nejde Ježíš sám, ale před tímto světem se k němu připojujeme. Jdeme spolu s ním, spolu s ním umíráme, jak to vyznává později apoštol Pavel.

Když se celé procesí dostaví na popraviště a Ježíš je pověšen na kříž, nastává další zajímavá situace. Vojáci si dělí jeho šaty. Můžeme si říct, že asi to bylo v té době běžné. Proč také ne. Odsouzený je nepotřeboval, těžko se o ně opováží žádat příbuzní či učedníci, kteří jsou někde schovaní. Přece to jen tak nevyhodí. A tak se dělí o věci ještě živého Ježíše, losují, co komu připadne. Je to takový zvláštní pocit. Řekněme, že se jedná o věci, které nejsou Ježíšem

samotným, ale nějak k němu patří, mají s ním souvislost. Dělí se to, co je Ježíšovo. Umíme si takovou věc představit v jiných podmínkách? Myslím, že to nemusí být tak těžké. Je-li Ježíš vydán soudu, je-li dokonce odsouzen, přichází takový čin zcela logicky. A tak i dnes svět Ježíše soudí a odsuzuje. Ne přímo, že by řekl, tento člověk byl zlý. Toho jsme se ještě nedočkali. Ale spousta věcí, které učil, hodnot, které zdůraznil, se tak nějak ztrácejí, jsou prohlašovány za překonané. Tím je Ježíš také odsouzen. Stejně jako tehdy nikdo moc nestál o Mesiáše, který nepozvedne meč proti Římu, nestojí dnes nikdo moc o Mesiáše, který nutí člověka ke změně jeho životních hodnot. Ne, dnes se neměníme tak, abychom vyhověli Božímu vzoru jako jeho obrazy. Dnes spíše měníme vzor, aby odpovídal nám jako jeho obrazům, měníme normu a standart, abychom se tak do toho všeho lépe vešli s minimální potřebou měnit něco u sebe. Ježíše tím odsouváme, ale přesto si z něj něco rádi vezmeme. A to je právě to losování o jeho oděv. Krásně to můžeme vidět, když se oháníme pojmy jako křesťanská společnost či křesťanská kultura nebo křesťanské hodnoty a přitom nějak nevnímáme potřebu se přizpůsobit Kristu, netoužíme po následování Ježíše. Pozvedáme kříž jako svůj symbol, ale je to symbol prázdný, protože s obětí Ježíšovou na kříži to nemá nic společného. Je to jen dělení jeho šatů, braní si z Ježíše to, co se nám hodí, bez nějaké vazby na něj samého.

Smrt na kříži je krutá a bolestivá. Bez ohledu na velikost provinění by se dal očekávat s odsouzením soucit. Jak ale čteme dál, vidíme, že mnozí přihlížející se Ježíši vysmívají. Přitom sami vidí, jak to odsouzení je povrchní až směšné. Ježíšovým proviněním je jeho Mesiášství. Proviněním je tedy naděje, kterou přinášel. A nebo spíš bychom řekli, naděje, ve které se mnozí zklamali. Z toho posměchu je to zřejmé. Jde o zboření a postavení chrámu. Ať dělal Ježíš cokoli, ať jakkoli dokázal pomáhat, jedna věc to vše zničila. Přitom se právě tato věc stala měřítkem víry. Zboření chrámu a jeho nová stavba ukazuje k novému životu, k opuštění toho, co je jisté ve prospěch tomu, co se jeví bláznovstvím. Zde víra mnohých prostě narazila. Uzdravit z nemocí, to ano. Učinit zázrak, který napraví, co jsme zbabrali, co se nějak v životě nepovedlo, to ano. Ale požadovat zboření vlastní jistoty, aby tak vyrostlo to nové? Zde to prostě už není přípustné. Proto sklízí posměch. Odvolával se na velikou moc, kterou by něco takového mohl dokázat. A zatím? Jeho moc nestačí ani na překonání hřebů, které jej drží na kříži. Mnozí se tak smějí s dávkou škodolibosti, protože Ježíš dostává za vyučenou. Chtěl bořit chrám, tak to nyní má.

Ten posměch přihlížejících má svou jistou podobu i dnes. Ježíšovo dílo je stále stejné. Na jednu stranu přináší uzdravení a různé příjemné věci, na straně druhé mluví o boření chrámu a nové stavbě. Zvěstování evangelia s sebou přináší důraz na opuštění svých jistot ve prospěch důvěry Bohu. To přináší trochu problémy. Takové věci svět kolem nás moc slyšet nechce. Nevadí mu církve, která se stará o nemocné a koná sociální službu. Ale ve chvíli, kdy připomínkuje lidské jednání, kdy se staví proti proudu, kdy upozorňuje na falešné jistoty a svobody člověka, nastává problém. Když pak církve pomalu umírá s bolestí, je to pro mnohé spravedlivý soud za dílo, které koná. Tedy za provinění nikoliv proti člověku a jeho životu, ale proti lidskému egu, které chce mít navrch nad Božím majestátem.

Dění kolem kříže se završuje, když Ježíš pozvedá hlas ke svému Otci. Je v něm možné cítit bolest, ale jistě ne zoufalství či výčitky. Ale ta otázka – proč? - ta v nás musí nechávat zřetelnou stopu. Ano, proč to muselo takto skončit? Proč kříž nese zrovna Ježíše? Proč i nás samotné poznamenává? Očekávání odpovědi má zajímavou podobu. Přítomní pod křížem čekají, zda přijde Eliáš. Na otázku po utrpení čekají odpověď v podobě zázraku, ukončení tohoto utrpení a snad i konečnému rozuzlení. Jistě je v tom i jistá zlomyslnost, ale určitě i napětí. Ukáže se smysl? Možná ano. Když Eliáš přijde, bude jasno, že smysl byl v tom, že Ježíš musel prokázat věrnost, schopnost nést na sobě úděl proroků. Když nepřijde, bude konec a odpověď si může každý domyslet. Prostě se Ježíš spletl. Nebyl Boží syn, nebyl Mesiáš. Proto je nyní opuštěn. To je ale jen jedna rovina očekávání odpovědi. Druhou nevidíme tak zřetelně, ale o to víc nás proniká. Odpověď je možná až krutá. Eliáš nepřijde a Ježíš zemře. Ale to není vše. Nastanou dvě události, které jsou právě jádrem Boží odpovědi. Nejprve se roztrhla chrámová opona. Tu nikdo neviděl. Ale Bůh tím dal najevo, že padla jeho oddělenost skrývaná v chrámu. Jeho dílo se stává veřejným. Oběť na kříži, zrušila chrám jako místo setkání, místo, kde je usmiřován lidský hřích. Druhou událostí je vyznání římského setníka. Jako voják působil spíš nezúčastněně, vždyť kolika takovým popravám již velel. Ale najednou vidí, co mnoha zaujatějším zůstalo skryto. Toto byl Boží Syn. I když umírá v nenávisti a zdánlivě opuštěnosti Bohem, je možné to poznat. A právě to je ta Boží odpověď. Proč? Proč kříž, proč utrpení, proč posměch a takové ponížení? Proto, aby se svět zastavil, aby se možná převrátil vzhůru nohama. Zkrátka, aby bylo jasno, že Bůh není jen Bohem Izraele, ale celého stvoření. Aby bylo jasno, že cesta k němu je otevřená, vede jinudy než oběťmi v chrámu. Vede tím, co se děje na kříži, vede obětí jeho vlastního Syna.

Ježíšova otázka se obrací i k nám. Vede nás k zamyšlení nad tím, proč šel touto cestou, proč my sami se musíme s křížem ve svém životě potkávat? Proč se kříž promítá do našeho každého dne? Proč se mu nemůžeme vyhnout? Možná bychom si našli rádi jiné místo kolem Ježíšova kříže, než se dostalo Šimonu z Kyrény. Ale každé jiné místo znamená kříž vyprázdnit. Proč tedy je i na nás kříž nést spolu s Ježíšem? Protože právě toto nesení znamená přiznání se k jeho oběti, souhlas s tím, že tato oběť se neděje pro nějaké všeobecné blaho lidstva, ale děje se konkrétně pro nás a naši spásu. Svět si zde možná vybírá, co se mu hodí a líbí, snaží se vytěžit co nejvíc z utrpení Kristova a dobroty Boží. I když to může působit bolest a zahanbení, naše místo je u Ježíše. Nejen při jeho kázání davům, nejen při jeho výsluní slávy, ale také tváří v tvář světu, který se jeho slovu brání a musí projít ještě dlouhý zápas, než v něm také pozná svůj život.

Pohled na kříž a vybavení si celé scény kolem něj v nás probouzí vědomí, že všechno toto se nás týká. I my jsme těmi, kdo se musejí ptát, proč raději Boží hlas tlumí, než by mu cele naslouchali a nechali se jím vést. A jsme těmi, kdo nacházejí odpověď v Božím mlčení. Bůh mlčí k tomuto utrpení svého Syna, aby tak v mlčení skončila i naše vina. Zve nás, abychom nebyli již těmi, kdo se v posměchu přidávají, aby si hráli na vítěze, když vidí na kříži trpět

Božího Syna. Zve nás, abychom se připojili k jeho vítěznému průvodu, ve kterém spolu s ním neseme kříž, aby se nám stal znamením vykoupení a spásy.

Pane Ježíši, svou obětí jsi nás vykoupil. Prosíme dej nám, ať se nestydíme za tvůj kříž, ale ať jej bereme na sebe při své cestě za tebou.

Amen.

p { margin-bottom: 0.25cm; line-height: 120%; }